

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

De voluntarijs & involuntarijs delictis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

tie, & vltro accersita & multiplicem ignorantiam condonat illis qui fundamentum tamen norunt, & sunt dociles, vt in Apostolis magna colligo erat ante resurrectionem Christi. Sed vt dictum est. postulat, vt simus dociles, non vult confirmari ignorantiam, socordiam, & stuporem. Sicut in 1. Psalmo dicitur: In lege eius meditabitur die & nocte.

De voluntarijs & inuoluntarijs delictis.

Fontes harum disputationum prudenter considerandi sunt, Ideo voluntaria delicta magis terribilia sunt, quia concurrunt omnes causae actionis sine impedimentis, iudicium & voluntas. Et maior est contumacia voluntatis, quando mens videt, quid agat. Sicut e contra virtutis actio integra est, quando iudicium & voluntas recte regunt actionem.

Sunt autem inuoluntariae actiones quae fiunt aut impedito iudicio, aut principium habent extrinsecus, vt Aristoteles loquitur, id est, quae fiunt violentia, cum videlicet corpus tantum rapitur aliunde, prorsus non assentiente voluntate, vt cum tempestate aliquis ad scopulum alliditur, seu vt miles ad aram nolens, vt gestatus est. Item, cum ignorantia peccatur, non affectata, quae probabilem causam habet, vt cum pater praeterit filium in testamento, falso nuntiata eius morte.

Sed cum ira, amore, odio, metu non atrocissimo impelluntur homines, actiones non dicuntur involuntariae, quia voluntas frenare hos affectus potest & debet. Indulgēs igitur volens indulget. Et in metu manifestum est, voluntatem eligere minus malum, ut vitet maius malum, ut cum latroni manult pecuniā dare, quā vitā amittere. Ergo etiam metu facta, reuera sunt voluntaria, sed tamen atrocissimo timori venia datur.

Sunt igitur voluntariae actiones, quae fiunt non impedito iudicio, & cum re ipsa sit electio à voluntate, etiam si voluntas, interdum aliud mallet, ut in collatione, quando manult retinere vitam, quā pecuniam. Haec est communis doctrina, nec quōq; in forensibus disputationibus usitata. Nec obscurum est, quando fiat electio è voluntate, & quando corpus rapiatur aliunde.

Aristoteles tres gradus fecit, Involuntaria, id est violenta. Voluntaria, cum prorsus nec iudicium, nec voluntas impeditur. Mixta, cum metu aut ira fiunt actiones. In his enim etsi verum est dominari voluntatem, tamen aliquid accedit impediendi. Sed tamen sciendum est, reuera has actiones voluntarias esse, sicut & scriptum est: Sub te sit appetitus tuus, & tu domineris ei. Ibi magis emphasis est in verbo dominandi, quod significat magnos esse imperus affectuum, ac voluntatis oportere magnā contentionem esse, ad frenari

frenandos affectus. Ita certaminis magnitudo significata est verbo dominandi.

Sed hic meminerimus, in Ecclesia propter Filium Dei promitti etiam auxilium in hac lucta petentibus, iuxta illud: Quanto magis Pater vester celestis dabit Spiritum sanctum petentibus? Non ignavis, non laxantibus frenos cupiditati, sed repugnantibus & confugientibus ad auxilium Dei, iuxta illud: Trahit Deus, sed volentes trahit. Item, μόνου θέλησον, καὶ θεός, προύπαντα τᾶ. Item, Præeunte gratia, comitante voluntate. Ex his fontibus sumuntur discrimina de dolo, & culpa leui & lata. 22. capitulo. 1300.

Capitulum
de manu
antiqua
1300.
trahit ut
ipsa magna
ut capto
moye ut
mrs.
de h' h' a
membra
responsio ad
hanc q'stionem.
Tradit h' h' mania
instituta, approbatio et confirmatio.
Complura differ
legi positas,
ut tradit h' h' manas
ecclia sen adia
pa catholica.

VTRUM PROBANDA SIT

constitutio Bonifacii VIII. quæ præcipit credendum esse, ius diuinum tribuere Romano Episcopo vtruncq; gladium, id est, esse eum summum Episcopum, & habere auctoritatem supra Reges talem, ut, cum vacant regna, ad ipsum pertineat præficere Reges.

Item, ut obedientiam ei Reges debeant, in causis politicis?

Hanc questionem ideo propono, ut in omnibus in conspectu sint discrimina vtriusq; potestatis, Politicæ & Ecclesiasticæ, quarum confusio non solum errores, sed etiam sæpe ingentia bella peperit. Plurimum autem ad veram reuerentiam

verent.
conduc.
pacta
Pri.
strina
tione.
nata,
& pur
Aristo
sios leg
sentent
non mi
discrim
et paci
bus con
tunc pr
num a
et tra
esse leg
na ma
Præ
respic
ogi pr
express
autate
paliter
quam
non h
tia &